1873. V. évfolyam. 137. szám. Szerda, julius 16.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Nincs itthon a gazda.

☉) Aki nagyot akar ugrani, meszsziről kell neki-szaladnia, hogy a czélt elérje.

Ami kormányunk is jókor megindítá müveleteit a dicső szünet kezdetén, hogy az őszi idényen nagyszerü vivmányait előmutathassa.

Sokan azt hitték, hogy a kormány, mely az országgyülés alatt oly sokféle zaklatásnak volt kitéve, szabadulva a szorongattatásoktól, megkezdi valahára a nemzet javára szolgáló intézmények tervezetét; s remélni kellett, hogy a baloldalnak irányában kimutatott kíméletességét valami népszerü mivelettel viszonozandja.

Mi ugyan tamáskodtunk ebben, s elmondók mindjárt az országgyülés elnapoltatásakor, hogy a kormány, mely a baloldal elnézése és kíméletessége nélkül bizonyosan megbukott volna, — a baloldal engedékenysége miatt megerősödve, szakitani fog azon lovagiassággal, amit a legközelebbi idény alatt olykor, a baloldaltal kaczérkodva tanusitott, s hatalmát megerősödve látván, egészen más irányt veend, mint amit a nemzeti közvélemény tőle követelni jogositva van.

Szlávy miniszterelnök azt is nyilván megigérte, hogy az önálló nemzeti bank ügyére nézve valami szerves munkálatot terjesztend elő...

No, bezzeg nincs benne köszönet!

Kerkápoly pénzügyminiszter, — mint a kis iskolás gyermek, aki hozzá szokott, hogy tanitója a fegyelmi pálczával háta mögött áll, s ha ettől szabadon érezheti magát, rakonczátlankodásokra ragadtatik, — a nevezett miniszter — mondjuk — amint az őt oly szokszor megleczkéztető országgyülés szétoszlott, — kapta magát, s hevenyében felrándult Bécsbe, alkudozni osztrák kollégájával, Magyarország jogai felett.

Nem kevesebbről van szó a két miniszter közt, mint arról, hogy az osztrák nemzeti bank szabadalma, mely az 1875-dik évben lejárand, 10—12 évre meghosszabbittassék, és pedig ugy, hogy a szentesitést Magyarország is megadja részére, mely eddigelé el nem ismerte szabadalmi jogosultságát hazai földünkön!

Ez máskép azt teszi, hogy arról szó sem lesz, mikép Magyarország önálló nemzeti bankkal birhasson.

Ez valóban nagy czél a kormány részéről; illő, hogy a novemberben összeülendő országgyülés számára előkészitendő nemzeti ajándék fényképe már julius hóban, 4 hóval előre levétessék s országszerte körülhordoztassék!

Ugy látszik, hogy a pártkülönbség nélkül nyilatkozott országos közvélemény mit sem nyom a latban a kormány előtt, mely szabad lélegzetet vevén a szünet alatt, kezdi kimutatni foga fehérét...

Azt hitte volna az ember, hogy a legközelebbi bécsi börzeválság — melynek pusztitó hatása hazánkra is kiterjedt, kormányunkat is meggyőzte arról, hogy a szabadalmazott osztrák bank még ugyis képtelen volt elháritani a közveszélyt, hogy — a magyar kormány beleegyezésével — annyi bankót bocsáthatott ki, amennyit akart; nem tekintve a fedezetre, mely a kibocsátott bankjegyek alapjául szolgál...

Ami kormányunk nem tanult semmit.

Csak a vak nem látja, hogy az osztrák nemzeti bank szabadalma által politikai, kereskedelmi s társadalmi viszonyainkra nézve rabszolgaságra vagyunk kárhoztatva.

Kormányunk azt hiszi, hogy elvész a világ, ha Magyarország is merészelne önálló bankkal dicsekedhetni.

De méginkább hiszi azt, hogy akkor lebillen a miniszteri padokról, melyek csakis Bécsből veszik támogatásukat.

Reméljük, hogy a féket vesztett pénzügyminiszter ki fog ocsudni ábrándaiból, ha a gazda is otthon lesz, vagyis, ha az országgyülés össze jön, — mely követelni fogja a nemzet kétségtelen jogait!

— **A pesti kir. táblához tanácselnökké** Hengelmüller Mihály neveztetett ki.

— **Gazdasági enquett** összehivását tervezi Zichy keresk. ügyér a rozsda tárgyában. A magyar gazd. egyletek itt egy-egy tag által képviseltetik magukat.

— **Kerkápoly** pénzügyér régibb idő óta gyüjteti s rendszeres egészbe foglaltatja össze azon utasitásokat és szabályzatokat, melyek az egyes igazgatási ágakat illetőleg kiadattak, s részint a régi kamarai, részint az ujabb rendelettárakban elszórva találtatnak.

— **Távirdai reform**. A magyar-osztrák monarkhia bármely két helye közt váltott, 20 szónál nem több sürgöny dija, távolságra való tekintet nélkül 50 kr lesz folyó évi augusztus 1-től fogva. A husz szón felül minden további tiz, vagy tizet meg nem ütő szóért a fentebbi dij fele, azaz 25 kr jár. Külföldre szóló sürgönyöknél ezentul is tizzel kell a távirdai dijösszegnek maradék nélkül oszthatónak lenni.

— **Iglóról** távirják, hogy a nemzetközi jury tagjai oda érkeztek, s a főispán kitünő szivességgel fogadta őket.

— **Török-Szent-Miklósról** veszszük e sorokat: „A községünkben f. hó 20-án tartani szándékolt országos vásár a kolerajárvány miatt további intézkedésig elhalasztatott. 1873. jul. 15. Az előljáróság.“ Ungvárról hasonló hirt veszünk.

— **Mazuranics** befolyásos horvát tegnap Bécsbe hivatott, a Napló bizonyosnak tarija, hogy horvát bán vagy miniszter lesz belőle.

Válasz György Aladár urnak.

(A „Hon“ 152-ik számában jul. 4-kén megjelent „A debreczeni főtanodáról“ czimü czikkére. —*)

Motto: Ingrato homine nihil terra pejus alit.

György Aladár ur, ki magát a „Hon“ fentidézett számában a „Hon“ közmivelődési rovata vezetőjének czimezi, s a debreczeni főtanodának ezelőtt egy évtizeddel három éven át volt a theologiai tanfolyamban növendéke, s a tanárok részéről többizben részesült olyszivességben, melyért hálával tartozik, (saját szavai) egy időtől fogva nemes feladatául tüzte ki a debreczeni főiskolát, annak igazgatóságát, tanárait, növendékeit kisebbiteni, gyalázni, rágalmazni. — A fenthivatolt számban és czim alatt végre annyi rágalmat halmozott össze, mennyit csak egy romlott szív és romlott elme komorkóros lázrohamában mezetlen cynismussal magából kiadhatott. Nem sajnáltam a fáradságot, s összeszámitottam az itt felsorolt alaptalan állitásokat, s elborzadtam, midőn azok megközelitették a félszázat. O tempora, o mores!

Engem részemről ezen alaptalan megtámadások, rágalmazások valami nagyon nem leptek meg, hiszen ez most — fájdalom! — korunk divatbüne — corruptiója. — Ha jelenleg büntetlenül lehet hazánk fénycsillagait, s az egész Európa által tisztelt tekintélyeit sárral dobálni, rágalmazni, miért ne lehetne a tudomány igénytelen napszámosait, a tanárokat? Ennélfogva mindezen invectivát bátran lehetne egyéni szempontból megvetéssel mellőzni. Miután azonban egyik legtekintélyesebb prot. főiskola ügye forog szőnyegen, mely hittani, jogi, bölcsészeti, képezdei, gymnasiumi és reáliskolai tanfolyamokat foglal magában, s reméljük nem sokára tanárképezdei tanfolyamot is sikerülend felállitanunk, — s miután még eddig tekintélyes lapban, a „Hon“-ban jelentek meg ezen rágalmak: nem lehet, hogy a magam álláspontját legalább ne jelezzem s a közönség netalán tévutra vezetett részét fel ne világositsam. —

A debreczeni főiskolában a bölcseleti tanfolyam 2-ik évében, vagyis a 8-ik osztályban a vegytan általam adatik elő, hetenként 4 órán. Erre vonatkozólag azt állitja Gy. A. ur, hogy most is a Berzelius avult rendszere szerint.

A tények igy állanak: 1848—1860-ig a Berzelius és Graham Ottó tankönyve szolgált előadásaimnak vezérfonalul. 1859-ben megjelent erlangeni tanár Gorup-Besancz tankönyve, mely kétségtelenül a legjelesebb vegytani tankönyvek egyike s az én izlésemet ez elégitette ki legjobban, 1860-tól tehát a mult évig eszerént tartottam előadásaimat. Gorup Besancz még akkor egészen a Berzeliusféle állásponton volt, de munkája későbbi kiadásaiban felkarolta az ujabb vegyészi nézeteket. Végre 1871-ben megjelent a Roscoe vegytana, Dr. Lengyel Béla által leforditva és Neudtvich „a vegytan alapelvei a tudomány ujabb nézetei szerint“ czimü munkája s miután ők mindketten szivesek voltak ezen munkájokat a mult évben füzetenkint megküldeni, azonnal ezeket ajánlottam tanitványaimnak tankönyvül.

Hogy kisérletekkel egybekötött előadásaim nem voltak egészen sikertelenek, onnan kell gyanitanom, mivel két akademiai tanárkollegám, t. i. a nyugalomra lépett Lugosi József ur és a bölcsészet tanára Thót Ferencz ur, — ki pedig már Berlinben is hallgatta a vegytant Mitscherlichtől, — méltónak tartották előadásaimat egy egész féléven át folytonosan látogatni és hallgatni. Hasonlag látogatta előadásaimat több gyógyszerészsegéd, kik egyetemi tanfolyamra menendők valának, mint rendkivüli hallgatók. — Továbbá talán az is tanusithatik előadásaim sikere mellett, hogy nehány év előtt az egyetemen kitüzött vegytani pályakérdéseket épen két volt tanitványom, — kik tehát a vegytan alapelemeibe általam vezettettek be, — fejtette meg legjobban, s nyerte el a pályadijakat. Végre idevonatkozólag fel kell emlitenem azt is, hogy főiskolánkban is évenként több rendbeli pályakérdés szokott kitüzetni, s egy pár év előtt épen a vegytanra kerülvén a sor: a vegytan legujabb előhaladási mozzanatainak kifejtése tüzetett ki általam pályakérdésül, s a pályázó a kitüzött kérdést derekasan fejtette meg. —

A geologiára nézve azt mondja György Aladár ur, hogy a geologia nagyszerü ujabb felfedezéseiről szó sincs. — A geologiát Szabó József egyetemi tanár ur által összeállitott és litographirozott dolgozata szerint adom elő a bölcsészeti tanfolyam első évében, vagy is a VIII-dik osztályban s a tudomány ujabb vivmányait mindenkor hangsulyozva szoktam kiemelni, s a közvizsgákon is mindenkor feltüntetni. — Igy állanak a tények György Aladár ur, az ön alaptalan állitásai ellenében, minélfogva el nem mulaszthatom önt arra figyelmeztetni, — hogy: quiturpifraudeseinnotuit etiamsiverumdicit, amittit fidem.

Egyéb rágalmaira ismételve és elegendőképen megfeleltek tanártársaim, részint a „Hon“-ban, részint az „Ellenőr“-ben, azokra vonatkozólag én tehát többet nem szólok.

Hanem van nekem, mint orvosnak, önhöz nehány szóm! Ön tudni fogja, ha debreczeni tanuló volt, hogy én egyszersmind gyakorló orvos is vagyok, s hogy mint ilyennek van némi reputatiom, ha nem is az egész országban, legalább Debreczenben és vidékén. Tehát mint orvos azt kérdem öntől: józan ésszel lehet-e egy embernek azt állitani, hogy Debreczenben az egész akanémiában, tehát a theologiai, jogi és bölcsészeti tanfolyamokban egy tanár sem áll a tudomány szinvonalán? Hiszen ez azt teszi, hogy ön abban a képzeletben, rögeszmében él, hogy valamennyi theologiai, jogi, bölcsészeti s természettudományban a tudomány szinvonalán áll, mert csak ez esetben volna képes megitélni azon rengeteg tudomány tanárait. — Tehát ön abban a képzeletben él, hogy az ön feje egy egész egyetem, hogy ön oly universalis polyhistor, milyen még nem volt a föld kerekségén, mióta itt az ember, mint a teremtés koronája megjelent.

Épen ily absurd azon állitása, hogy a debreczeni főiskolát már tulszárnyalták a pataki, pápai, pesti, kolozsvári ref. főiskolák. — Ha ez igy volna, csak örülnénk testvéreink ezen előmeneteleén. De ha ön mint czikkéből kitetszik — a debreczeni főiskolát sem ismeri jelen állásában, — hol pedig tanult 3 évig, csakhogy ezelőtt 10 évvel, — mennyivel kevésbé ismeri ön a pápai, pataki, s kolozsvári tanintézeteket hol soha nem tanult, tehát sem az ottani viszonyokat, sem a tan és fegyelmi rendszert nem tanulmányozta, sem az ott működő tanerőket fel nem ismerhette; s mindezek daczára világba dobta vakmerő itéletét. A pesti ref. főiskolát s gymnasiumot azért nem emlitem itt; mivel annak mind alapitói: Török Pál és Gönczi Pál, mind tanárainak nagy része: Vámosi az igazgató, Dapsi, Csiki, Baráth Ferencz s ezentul már Bihari Péter is a debreczeni főiskola növendékei voltak. —

Végre minthogy czikkem elején azt nyilvánitottam, miszerint az ön rágalmai romlott szív és romlott elme szüleményei, szivére nézve is kell legalább egy észrevételt tenem, s orvosi diagnosisomat megállapitanom.

Midőn ön Debreczenbe jött, az akkori igazgató tanárhoz a bölcsészet tanárához folyamodott, hogy tekintve árvaságát és szigoru helyzetét, lássa el ingyen kossztal (convictus sal) és szállással a kollégiumban. — Törvényeink szerint az oly tanulót, ki magát legalább egy féléven át szorgalmáról és jóerkölcséről meg nem ismertette: nem lehet ingyenes konviktusban részeltetni. Az igazgató tanár azonban tekintve ön árvaságát, szigoru helyzetét, s tekintve azt, hogy ön a tiszántuli szuperintendentia egykori érdemes esperesének unokája, — a törvény daczára keresztülvitte, hogy ön ingyen lakással és konviktussal láttassék el. És ime most, hála fejében azt mondja, ezen bölcsészettanárról, hogy csak a debreczeni kollegiumban s ott is amugy diákosan tanulta a philosophiát, holott pedig jól tudja — és ha nem tudja, az is hiba, — hogy Tóth Ferencz ur Debreczenben tanuló pályáját végezve, két éven át tanulmányozta külföldön s különösen Berlinben a philosophicumokat, s magát a szigoruan ugy nevezett bölcsészetet is, s ezért esett reá előde Vecsei József halála után a választás.

Én ezekből, mint orvos, azt következtetem, azon diagnosist állapitom meg, hogy ön szivbajban szenved, mert szivéből a kegyelet utósó szikrája is kialudt, s a mellett szellemileg is beteg ember, mert rögeszmékkel küzd. Ennélfogva azon szives tanácscsal szolgálok önnek, hogy gondoskodjék az egészségéről; hagyjon fel azon határtalan nyegleséggel, mely szóban levő czikkének minden sorából kiviláglik; lépjen vissza a közmivelődési rovat vezetéséről, mert arra nincs hivatása; ellenben, mint elveit ismerjük, méltó helyet foglalhat el a nemtelen fegyverekkel küzdő internationale tagjai között. De ebből egyszersmind az is következik, hogy a debreczeni tanárok az iskola fejlesztésére nézve öntől tanácsokat el nem fogadhatnak, sem pedig önnek a még ezutánra is megigért rágalmai czáfolgatásával nem foglalkozhatnak, meg levén róla győződve, hogy az ön csevegései intelligens ember előtt ugy sem találnak hitelre. Tehát az önnel való polemiát részemről legalább ezennel véglegesen berekesztettnek nyilvánitom.

Adjon isten önnek jobb egészséget és jobb erkölcsöt.

Dr. Török József,
főiskolai tanár.

*) E válasz már nem küldetett fel a „Hon“-nak, mivel Gy. A. a Tóth Sámuel válaszát sem vette fel. Mi nem tagadhatván meg a megtámadottak önvédelmének jogosultságát, közöljük e czikket. Szerk.

— **Kossuth kutja Borszéken.** E hó 8-kán nagyszerü ünnepet ültek a borszéki fürdővendégek, — irják a „Hon“-nak. — Még nem nagy a vendégek száma ugyan, mert daczára annak, hogy az idény már junius 15. megkezdetett, azért az eddigi szokás szerint mégis csak julius végén és augusztus elején jőnek tömegesen a vendégek. Hanem, akik már itt vannak, azok julius 8-kán kora reggel a Rákóczy- és Kossuthinduló lelket emelő váltakozása mellett kimentek a Borszék keleti oldalán egy szép fenyves magaslaton fekvő forráshoz, mely pár év előtt „Kossuth forrás“ nevet kapott, de a keresztelési ünnepély akkor elmaradvan, ezt ma ültük meg kellő pompával. A forrásnál dr. Csehi Károly tartott lelkes beszédet, mire soká hangzott „éljen Kossuth Lajos!“ A forrástól az ünneplő sereg zeneszó mellett jött vissza azon életadó sétányon, a melyen ezer vadvirág kellemes illatárja szürődik át a balzsamot lehelő fenyő galyai között. Délben a nagy vendéglő fel volt diszitve. Kossuth képe felkoszoruzva s körül zöld lombokból jelmondatok kirakva. E vendéglőben igen kedélyes társas ebéd volt, hol a tossztok egymás érték Kossuthra, a székely nemzetre s a Borszék jövőjere stb. E kegyeletes érzelmekből folyó kedélyes ünnepélyt a fürdő-bérlő rendezte, ki igen nagy érdemeket szerzett Borszék szépitése és kényelmesbé tétele körül magának. Az ünnepély jelentőségét emelte az, hogy részt vett benne minden már itt levő vendég rang és nemzetiségi különbség nélkül s egy szivvel lelekkel kivánunk Magyarországnak és ebben a legelső fürdőnek szebb és boldogabb jövőt.

Helyi érdekek.

Debreczen, jul. 15.

Az észak-keleti vaspálya régóhajtott megnyiltával Debreczen város azon szerencsében

TÁRCZA.

SZÜLETÉS ÉS MÜVELTSÉG.

Regény négy kötetben.

Irta **Schwartz Mária Zsófia.**

Harmadik rész.

(Folytatás.)

— Azt nem foghatom fel. — Én ellenben meg vagyok győződve, hogy ezt semmi módon sem követtem el.

— Nem? És mindamellett elutazik több hétre, a nélkül hogy engem erről egy szóval is értesitene. A helyett, hogy előtte való este feljöjjön és barátságos istenhozzádot mondjon, az egész estét szobámban tölti, s elutazik, mi után atyámnak pár sort küld, melyben tudatja, hogy jelenléte Stembyben szükséges.

— Kisasszony, ezzel mindent teljesitettem, mit az udvariasság a gróf jószágigazgatójától követelt, mondá Valentin hidegen.

— Hadnagy ur, e feleletet nem érdemlem meg, — vágott közbe Frigga. — Erről nem volt szó, hanem arról, hogy utolsó időkben elkényeztetett azzal, hogy megmondá: isten veled, most pár napra el kell utaznom.

— Egyébiránt önnek van igazsága, s nem nekem, ki igényt tartottam oly barátsághoz, melyet nem szükség irántam táplálnia.

Frigga himzése folé hajtá fejét. Szorgalmasan öltögetett, Valentin szemei soká pihentek rajta, mialatt szinét több izben változtatta, ezután hevesen igy szólott:

— Bocsásson meg, ha szavaim megsértették.

— Ezek csak szaporiták azt, a mi viseletében fájt. — De minek erről beszélni? — Ön megmondá ezzel, hogy többé nem tekint barátnőjeül.

— Frigga kisasszony, legyen elővigyázó. Szemrehányásai nagyon veszélyesek. Egykor kisértetbe jöhetek, hogy elhallgattassam.

— És barátnőjét megsértse.

— Én senkit sem akartam megsérteni; elutaztam, mert beteg valék.

— Beteg? — ismétlé Frigga és feltekintett.

— Igen! Valentin busan mosolygott.

— Es most kisasszony egy szót se többet e tárgyról, kegyelemből; esedezem ezért. Nyujtsa kezét bocsánatra, s mondjon egy barátságos üdvözlégyet! Jól esnék lelkemnek azt hallani.

Valentin hozzá hajolt.

— Ki tudja, folytatá, hallom-e én ezt valaha ajkairól.

— Valjon fájt volna e hirtelen elutazása és hosszas távolléte, ha hazatértekor itthon üdvözölve nem fogadjuk? kérdé Frigga és kezet nyujtott.

— Ön azt mondta haza. Es nem az én hazám, hanem az öné.

— Ujolag keserü akar lenni?

Valentin kezébe zárta az övét e szavakkal.

— Nem, ha az voltam is, az onnan ered, hogy a mikor legerősebbnek hisszük magunkat, erőnk akkor hagy el, s hirtelen azt fedezzük föl, miszerint erőnket tulbecsültük.

Elhagyá őt, és a grófné mellé ült.

Frigga ez utolsó szavakra nagyon halvány lett. — Pár perczig követte szemeivel, akkor ujra munkájára hajtá fejét s gondolá:

— Vége annak a mi volt. Ez utazás után még hoszabb következik.

Valamivel később kérte a grófné, hogy énekeljen, de Frigga azt mondta: — nincs hangjánál.

Valentin ránézett, azután oda ült a zongorához, elénekelt pár dalt, melyről tudta, hogy a grófnénak tetszik. Utoljára egy hadi indulót dalolt el.

Ennek hevessége és erőteljessége épen illett Valentin hangjához, mely épen nem volt gyöngéd és szelid dallamokra alkalmas.

Midőn bevégezte és a hangszert ott akarta hagyni, Frigga széke mögött állott.

— Dalolja el e dalt még egyszer, mondá: Valentin röktön teljesité óhajtását. Midőn készen volt, visszafordult, s megjegyezte:

— Ha a kisasszony katona lenne, honn maradna e női elpuhultságban, vagy elmenne részt venni a harczokban, melyek folynak?

— Én nem vennék fegyvert, s nem ontanék vért, egyedül hazám oltalmában, vagy a szabadság eszméiért.

— De a tétlenség, mit a nyugalom magával hoz, nem illik egy katonához. Ő neki a hadi harsonák és csatamezők valók. Már gondoltam arra, hogy a franczia szolgálatba lépek, s részt veszek az algiri háboruban.

— Ha volna fivérem vagy barátom, ki tanácsot kérne tőlem, akkor...

— Megkérné őt hogy menjen el, s inkább ölesse meg magát a beduinok által, mintsem becsületéhes hütelen legyen, vágott közbe Valentin.

Nehány nap mulva a gróf belépett Valentinhez, mikor ez honn ült és irt.

— Hadnagy ur tegnapi nyilatkozata, mely szerint kénytelen lenne magát jószágaim igazgatásától felmentetni, valóban nyugtalanságot okozott. Remélem azonban, hogy az, mit erre válaszoltam, elhatározásában változást idézett elő. Jövedelmét nem tartja elegendőnek, akkor megkettőztetem azt, vagy van valami a mivel elégedetlen? Ha ugy van, akkor becsületszómat birja hadnagy ur, hogy ugy legyen, a mint ön akarja. Csak ne is gondoljon állása elhagyására.

Gróf ur, valóban nem tudom, miként fejezzem ki gróf ur jóságáért elismerésemet, de minél nagyobb az, annál nagyobb az én kötelezettségem is. Még megingathatlanabb mint volt elhatározásom, hogy annyira előnyös és bizalomteljes állásról lemondjak. Becsületem tiltja a maradást.

— Hadnagy ur, az ön becsületének inkább azt kellene megtiltani, hogy elhagyja azt, kinek támasza és segitsége volt. — Ön maga tudja, miszerint fiam halála óta mindnyájunkra nézve nélkülözhetetlen lett.

— D. kapitány, a kit ajánlottam, teljesen helyrepótolja az én hiányomat gróf urnál. Oly jellemes és tudományos ember, hogy azon helyet, melyet ön elfoglaltam, képes leend betölteni.

— Legyen, hogy ő épen oly gondosan ügyel az ügyekre mint ön, a min nem kétkedem, de ő még sem osztotta meg velem azon gondot és megpróbáltatást, melyek megláttogattak. — Ön nemcsak igazgató, ön sokkal több, ön barátom nekem és családomnak, s még hozzá olyan, a milyet nem könnyen találhatunk ujra. Ezért kéri önt hadnagy ur az utolsó Harthon, hogy ne hagyja el. Felajánlom önnek mindazon világi előnyt, melyet ön óhajt; de ön minden ajánlatomat elveteite. Most arra kérem maradjon, elutasitja e kérelmet?

— Én csak egy uton tudom gróf ur iránti elismerésemet bebizonyitani, mondá Valentin mély komolysággal, és pedig, hogy nyilt szivü leszek. — Hiven szolgálnám halálomig, egy fiu odaadásával és egy barát hüségével, annyira tisztelem a gróf urat; de most már nem tehetem, mert szeretem leányát.

Harthon gróf a pamlagon ült. E szavakra felállott az öreg nemes ember, mintha egy rugót nyomtak volna meg. Büszke mozdulattal hátra vetette fejét, s nagy világoskék szemeivel Valentinra nézett, mintha munkába kerülne hinni füleinek.

Valentin észrevette a sötét lángból, mely a gróf homlokán végig futott, hogy e nyilatkozatot sértésnek veszi, ezért a nélkül, hogy a grófnak időt engedne a feleletre, folytatá:

— Én szeretem teljes lelkemből Frigga kisasszonyt, de épen oly lehetetlennek tartom azt gróf ur mint ön, hogy leányát egy polgári születésünek adja, épen oly lehetetlennek tartom egy főrangu leányt szeretni. E miatt elhagyom állásomat, mert nem bizom annyira eszembe és elveimbe, hogy ne féljék attól, miszerint érzelmeim ezeket lerombolhatják. — Franczia szolgálatba szándékozom lépni, és nem térek előbb vissza Svédhonba, mig tökéletes hidegvérrel nem láthatom viszont Harthon kisasszonyt.

(Folyt. következik.)

is részesült, hogy határának keleti részét egészen szegelyező, s mintegy negyedfél négyszög mértföldnyi területen fekvő kellemes erdőségének Haláp nevü puszta részében, az összes erdőség egyik legtermékenyebb, s legkiesebb pontján az ugynevezett halápi csapszék közelében, mely a várostól — szárazság idején a homok tenger miatt tengelyen 2 órányi — a vasuton pedig 25 perczenyi távolságra fekszik, egy Haláp csárda nevü állomási hely létesittetett, — egy perczenyi megállapodással. —

Hogy ezen megállapodási hely kieszközlése, mily jótékony hatásu intézkedés volt annak idejében, azt csak a nevezett pusztarész birtokososztálya érezvén legjobban: ez tudná leghivebben, kellőleg elő adni; annálfogva annak ecsetelésébe – különben sem lévén itt czélunk a közgazdászat ezen hatalmas és nagyhorderejü emeltyüjének szükségtelen dicsérgetése — nem is bocsátkozunk; hanem, kapcsolatosan Debreczen város müvelt közönsége érdekében más nézpontból kiindulva lenne pár szavunk az érdemdus városi hatósághoz! —

Nevezetesen ugy látszik — hogy az emlitett osztály egy része — a valódi nemes szórakozás életszükségét át érezvén, kezdi észre venni, és belátni, hogy e részben mennyire áldásos közvetitőül kinálkozik számára, s áll rendelkezésére épen a szóban levő vaspálya; s kezd apránként a városi vendéglők büzhödt levegőjétől, ennek vegyes társaságától, izetlen czitra s mégis drága étkeitől menekülni.

Kezdi — az eddig a maga nemében egyetlenegy szabadban levő — szintén sok pénzbe kerülő nagyerdei mulató helyét ritkábban látogatni, s egy jutányosabbal felcserélni.

S mindez azért van, mert a szóban levő vaspálya, — melyhez egész család — vagy a kora reggeli, vagy a délutáni órákat választván, ki is sétálhat: — nehány percz alatt, csekély dijért. kirepiti a szabad természet vadregényes árnyas ligetébe, a nevezett nagy terjedelmü erdőségbe, a hová nem lopódzott még be — a pazar fényüzés csalárd kigyója; a hol a rágalom, az egymást kicsinylő lenézés, megszólás még nem talált terjesztő pártfogókra; a hol a kasztok még nem léteznek; a hol a családi kör ártatlan társalgásába nem tolakodik a hivatlan s a családi élet váratlan borus napjaiban csak gunyos fájdalmat okozó zene; a hol minden család a maga ártatlan szórakozására kiszemlelt helyen perczeit háborittatlan nyugalommal élvezheti, s magát — a városi szokott mulató helyen magasan számitott, mégis néha rosznál roszabb étke helyett — saját házi, szerény, de izletes étkeivel üditheti, a hol a férfiasabb szenvedély feltalája a susogó nádasok csendes tükrén önmagokban gyönyörködő szárnyasok ezreiből, s a sötét bokrok félénk lakóiból — martalékát; — szóval kirepiti a vaspálya rövid nehány percz alatt oda, hol a természet mesterkéletlen remek kertében a százados tölgyek árnyában emelkedettebben gondolkozik a lélek, szabadabban dobog a sziv, s vonzóbb az élet, s a hol bár nincs is az ember a családi tüzhelynél, mégis otthon érzi magát; — s az ide juthatás csak nehány krajczárba kerül. —

Azonban ezen ártatlan időtöltésnek is van egy igen kellemetlen oldala, nevezetesen az, hogy midőn az északkeleti vaspálya igazgatósága emlitett helyen őr,- és állomásházát épittette, semmit nem törődve a jövővel, s az ott ki és beszálló utasok kényelmével, épittette azt egyedül egy vasuti őr és családa számára a legszükebb határok közt és a legmérsékeltebb igényeknek megfelelőleg; később azonban, önként-é? vagy az utasok méltányos felszólalásai, vagy az állomási őr bejelentése folytán, ki — közbe legyen mondva — az utasok saját lakából nem egyszer ki is szoritottak — épitettek hozzá — váró terem czim alatt egy lyukat, bocsánat; — egy, 3 ½ mondd: három és fél négyszög öl területü, s asztallal léczákkal kályhával egészen megtelt egyetlen kis szobácskát, mely ezenfelyül minden osztályu vendégnek alkalmatlan idő esetében váró helyiségül szolgálna.

Eltekintve az itt gyakran összegyülekezett, utasok faj, — nem, — és rangfokozati különbségétől, — az épitkezés vezetői részéről az már mégis feltünő gondatlanságról és részvétlenségről tanuskodik, hogy a hol 40 s néha több utas is összevegyül, — egy oly szük helyiségbe rekesztessék, mely, a szó valódi értelmében, hat egyén s podgyásza befogadására alig elegendő. —

Szemtanui voltunk midőn nők s gyermekek a rosz idő daczára készek voltak ezen lebirt várótermet oda hagyni, nem birhatván ki a kiméletlen sokaság kikerülhetetlen tolongásából eredt kellemetlenségeket. –

Ez azon kalamitások egyike, melynek megszüntetése czéljából emelünk szót; — jól tudva azt, miszerint nem lehet kivánni sem: hogy a zöld asztaltól minden parányiságot(?) meglássanak; „néma gyermeknek pedig édes annya sem tudja a baját", annálfogva felkérjük hatóságunkat: hogy az illető vasuti igazgatóságnál — az emlitett helyen alkalmas váró teremnek felépittetése végett a szükséges lépéseket megtenni sziveskedjék. —

Mely közbenjárása ha netalán kedvező eredményre nem vezetne, magának a hatóságnak — a városi közönség iránti figyelemből tog tartozni kötelmei közé emlitett bajon másképen is segiteni. — Ezen esetben ugyan — felszólalásunkra — egyelőre is azon megszokott választ adandják illető helyen — a mi nem lesz váratlan, —

1-ör. Hogy az épitkezés pénzbe kerül; minthogy pedig a város házi pénztára igen sok oldalról van igénybe véve — pénz nincs; de még ha volna is, — oly épitkezésbe e folyó évi költségelőirányzatban elő nem fordul — a hatóság nem bocsátkozhatik, — de meg más oldalról.

2-szor. Ott van alig egy jó dülő földre az emlitett állomástól a város tulajdonához tartozó ugynevezett, s vendégfogadóul berendezett halápi csapszék is, a hol sok ember meghuzódhatik. S végre

3-szor. Hogy a kinek nem tetszik, ne menjen oda.

Az első ellenvetés valószinü, hogy e folyó évben alapos lehet, de a szóban levő épitkezésnek esetleg még a jövő évi budgetből kihagyása valósággal oda magyaráztatnék: hogy a közönség méltányos kivánalmai figyelmen kivül hagyatnak, az ilyen hitnek megerősödését pedig elősegiteni, többféle tekintetből nem tanácsos.

Ami pedig a 2 ik pont alatt ajánlott vendéglői helyiséget, a város halápi csapszékét illeti; erre nézve már hizelgés nélkül elmondhatjuk, „hogy az minden birálaton alól áll"; tetszik ezen mondatnak egész horderejét érteni? a ki nem értené, vagy kétkednék benne — nem messze van a várostól, a vaspályán csak 25 perczenyi távolban — tessék meggyőződni, tessék egy vendégszobát nyittatni! tessék megpróbálni italát sat. erősen hiszszük, és egyre százat teszünk: hogy máskor nem fogja senki szavunkat kétségbe vonni; valamint arra is, hogy ha csak strucz gyomra nincs, másod izben nem fog oda kivánkozni; hogy is kivánkozhatnék bárki is oly helyre, a hol szomját enyhitendő — még inni való vizet sem képesek neki adni, mert a kut vize a föld árja miatt rég megromlott, vagy talán ez az árendás kivánságára van igy! hogy ihatlan bora rajta ne veszszen!? s hogy találná magát jól valaki — egy az elhagyatottság miatt ronda helyiségben?

Alig lehet elhitetni sok kiránduló idegen, de Debreczenben lakó uri egyénnel (kik, közbe legyen mondva, városunk haladásáról vagy hátramaradásáról, jósrosz hirnevéről, miveltségi fokozatáról — széles e hazába, sőt idegen országokba — meggyőződésük s tapasztalataik folytán viendenek jó vagy roszemléket), ezekkel, mondjuk, alig lehet elhitetni, hogy ez a vendéglő a debreczeni határban fekszik, és hogy Debreczen város hatóságának rendőri felügyelete alatt van; pedig ez csakugyan Debreczen város rendőri felügyelete alá tartozik.

Tehát jó lélekkel a kiránduló közönségnek ezen menhelyet sem ajánlhatjuk.

A mi pedig a 3-ik pont alatti tanácsadást illeti, ez a legfölségesebb atyai tanács lenne: nem menni oda, ahol — azonkivül, hogy az emberre élvezet mellett szenvedés és nélkülözés vár — még utközben vasuti szerencsétlenség is érheti; vagy abban a nagyerdőségben még el is tévedhet; pláne a ragadozó állatok martalékául eshetik, — melyekre hatóságilag rendezett hajtóvadászatok csupán takarékosságból, s nemzetgazdászati tekintetekből éveken át nem tartatnak; mult téli garázdálkodásaikat pedig különösen méltányolva — tenyésztésökről, s elszaporodásokról hatóságilag gondoskodva van; nem menni oda, hol az ember vadászati szenvedélye hevében még halálosan is kihütheti magát!!! s igy sokkal biztosabb mindnyájunknak idehaza az árnyas szobák kényelmes zselyeszékein szunyadozva, nem törődni semmivel, nem látni, nem hallani, nem tudni semmit, a mi kivül történik, és nem történik; azt az elvet vallani: „minden ugy van jól, a mint van" s ha egyszer hivatásunk kiszabott óráit foglalkozásunk helyiségén pontosan kitöltöttük: nyugodtan elmondani: „mindent megtettünk."

Valóban nem titkolhatjuk el csodálkozásunkat a felett, hogy Debreczen város kellő számu személyzettel ellátott rendőrsége, melynek egy egész legiója egyedül a külső rendetlenségek rendbehozására volna hivatva, miért nem fordithat több figyelmet az itt század részben sem emlitett kalamitások beszüntetése körül? hiszen ugy a leirt fentebbi hires vasuti állomástól, mint az utóbb emlitett fogadó épülettől alig egy negyed órányira is van állandósitott uri lakása egyik külső rendőri közegnek a ki egy személyben erdész is, már ennek csak kötelességében állana az ily haszontalanságokról jelentést tenni. Egyébiránt, hogy ő ezt nem teszi, az is nagyon érthető — ha igaz, a mit hallottunk, de kétlünk, hogy tiszti lakásánál magának sincs iható vize, annálkevésbé jégverme.

Méltányosnak hitt felszólalásunk okai el enyésztését — egyedül a városi tisztelt hatóság messze kiható bölcs intézkedésétől várva — azon igérettel rekesztjük be sorainkat: hogy adandó esetek észlelései folytán szakadatlanul alkalmatlankodni fogunk.

Amikusz.

— **Vegyes dolgok.** Győrött a Rába folyó szabályozásának tervével foglalkoznak. — A pesti nemz. muzeumot a mult hóban 24,441 egyén látogatta meg. — Trefort felhivja a magyar kath. főpapokat, hogy a közkiállitáson levő festményeinkből vásároljanak, hogy azok idegen kézre ne jussanak. — A kolozsvári egyetem tanárkarának egyrésze sajnálatos szegénységi bizonyitványt állitott ki magáról, midőn azt állitja irásban, hogy „az egyetem méltóságának érdekében" követelik ők a „nagyságos" czimet. Örömmel jelezzük, a mit talán mindenki is tud, hogy Ladányi és Imre Sándor nincsenek e „nagyságos hóbortosok" közt. — Szratimirovics közelebb Belgrádban járt, hogy az ottani kormánytól pénzt kérjen a magyarországi szerb izgató lap kiadására, de nem kapott. — Bécsben terjed a kolera. — A vágvölgyi vasut Rédeki nevü hivatalnoka, ki sikkasztás folytán megszökött, Pozsonyban önként jelenté fel magát. — Pesten a ferencz és józsefvárosi takarékpénztár liquidál. — Budán egy ifju a dunába ugrott; egy pinczér pedig megölt egy szabólegényt, az osztrák államvasut egy embert elgázolt stb. Ez mind tegnap történt.

UJDONSÁGOK.

* **A „Debreczen" tisztelt szerkesztőségének,** Debreczenben. A néptanitók számára Debreczenben megtartatni szándékolt gazdasági tanfolyam az ott kiütött kolerajárvány miatt beszüntetett. A földmivelés ipar és kereskedelmi m. k. ministeriumtól.

* **Nyilt köszönet.** A vasárnapi szinielőadásban közremüködőknek nem mulaszthatom el legmélyebb köszönetemet nyilvánitani fáradozásaikért. Fogadják köszönetemet Lobmayer Luiz k. a. Ujházi Ede, Paksy József és Hegedüs István urak, kik az idő rövidsége daczára sem kimélték a fáradságot a jótékony czél iránti tekintetből; köszönetemet nyilvánitom továbbá Bacsó Luiz, Megyaszai Erzsike, a Márton és Zengei nővérek, Pusztai Etelka, Sárvári Róza, Nagy Emilia, Mészöi Kornélia, Áron Viktória kisasszonyoknak, Simonffy Sárvári Bella urhölgynek, Emmerth Antal s Márton Imre, végre Veres József és Szákfi József uraknak. Tisztelettel Debreczenben, 1873. jul. 15. Gr. Bethlen-Mikó Róza, nőegyleti elnök.

* **Személyi hirek.** Kovács Lajos városunk polgármestere Bécsben van. Simonffy Imre főkapitány Balatonfüreden időzik, Bogyó Alajos közelebbről itthon volt, s pár napot itt töltött, Ujházi Ede a tegnapi vonattal utazott el városunkból.

* **Muzeumi ügy.** E hó 14-én esti 6 órakor tartatott meg ismételten a muzeum választmányi gyülése, — melyen jelen voltak K. Tóth Mihály, Kovács János tanár, dr. Kempf, Simonffy s Telegdy László. A gyülés tárgya volt a kollegium s muzeum-egylet közt kötendő szerződés. Jövő hétfőn ismét leend gyülés.

* **Felülfizettek** a vasárnapi jótékony czélu szinielőadás alkalmával: Komlóssy Imre 50 kr. Kiss Sándor 1 ft. Huzli Károly prépost 5 ft. Szepessy Gusztáv 2 ft. 50 kr. Sesztinárné 1 ft. Kuczik Gábor 50 kr. a „Debreczen" szerkesztősége 1 ft. Tegze Imre 1 ft. Krajnik Alajos 50 kr. gr. Desewffy 5 ft. Telegdi Ilona 1 ft. Herrglocz Antal két ftos tallér, Elkán József 40 kr. Frics Józsefné 50 kr. Bodó Sámuel 60 kr. Sebess György 1 ft. 30 kr. Reviczki Izabella 2 ft. Szilágyi Gábor 1 ft. Egy névtelen 1 ft. Összesen 27 ft. 80 kr. Fogadják a t. felülfizetők hálás köszönetemet. Debreczen, 1873. jul. 15. Gr. Bethlen Mikó Róza nőegyleti elnök.

* **Köszönöm neked ezt a szót zsidó!** E sekszpiri mondat jutott eszünkbe, midőn a debreczeni főiskola „leghálásabb" tanitványa György Aladár maga bevallja, hogy Buzás Pál főiskolai derék jogtanárunk előadásait az ujabb időben nem hallotta, s kézirati könyvét is csak 1864-ből ismeri. De azért Gy. A. még mindig azt hiszi, hogy alaposabban nem irtak még debreczeni iskoláról, mint ő.

* **Egy ügyvédi körlevelet** vettünk B. Ujfaluból, melyben Karakas Lajos ifju ügyvéd tudatja ott megtelepedését. Karakast jó készültségü s ügyes ifjunak ismerjük, igy méltán ajánlhatjuk őt azon vidék ügyesbajos embereinek.

* **Iskolai hirek.** A főiskola növendékei ma bevégezték a tanévet, csupán az elemi iskolai tanulókat járatják még fel, jobb volna pedig ezeket is a szülék gondjai alá bocsátani, mert ha valamihez kezdünk, végezzük be azt egészen; vagy talán egészségi szempontból tartják együtt az apró fiukat? A nőnöveldék szintén követhetnék a jó példát, a gyenge idegzetü leányoknak épen nem használ a tömeges együtt lét. A kath. iskola feloszlatása, igen helyesen, megtörtént. Jó volna az izr. iskolákba is eltekinteni.

* **Közegészségügy.** Folyó hó 15-én a főispán termében tartatott meg a vegyes kolerabizottság gyülése, melyen a helybeli orvosok mindnyájan jelen voltak, itt konstatáltatott, hogy az ázsiai kolerának több esete fordult már elő a városban, eddigelé 11 személy halt meg. Orvosrendőrségi szempontból pedig a legczélszerübb intézkedések hozattak javaslatba. Elhatároztatott egyszersmind az is, hogy minden pénteken fognak tartatni orvosi értekezletek a koleragyógyitást illetőleg.

* **A bucsujaróknak.** Szabolcsmegye alispánának hatóságunkhoz küldött átirata folytán tudatjuk a hivőkkel, hogy a Mária-Pócson augusztus és szept. hóban tartani szokot bucsuk további intézkedésig eltiltattak. Ez erkölcsrontó és butitó összejövetelt be lehetne már örökre tiltani.

* **Megkaptuk** a nagyváradi községi iskolák polgári és elemi osztályaiba járó tanulók érdemsorozatát az $187^{2}/_{3}$ tanévről. A három osztályu polgári iskolában van növendék 101. a központi négy oszt. népiskolában 425. a váradvelenczei szintén 4 oszt. népisk. 344. az ujvárosi 2 oszt. ban 95. az olaszi ugyanilyenben 60. csillagvároson 33. a velenczei egy oszt. vegyesben 45, összesen 1103; leánynövendék 665 van.

* **Vizbefulás.** Barna Lajos 19 éves csizmadialegény tegnapelőtt a vasuti indóház mellett lévő vizben fürödni akarván, az ingoványos hinárban lábai megakadtak s az iszapba fuladt. Hulláját csak másnap reggel huzták ki; akkor vették észre az arra menők a parton maradt ruhákról, hogy szerencsétlenség történt. A szerencsétlen ifju egyetlen fia volt egy becsületes polgár embernek, ki benne most legszebb reményeit veszté el.

* **A legrondabb udvar** Debreczenben most a Dégenfeldé, a hol a törvényszék, járásbiróság stb. van. Az ocsmányság csak ugy folyszerteszét. Rendőrség!

* **A gőzfürdő óvószer a kolera ellen.** Vanoni István jeles külföldi orvosnak munkájából a következőket idézzük. A kolerajárvány ellen egyik legtekintélyesebb óvószer a tisztaság, miáltal lehet az előidézni? a mosakodas által! — A gyakorlati tapasztalás számtalan alkalomkor meggyőzött arról, hogy a kolerajárvány gyógykezelése alkalmával a gőz és hideg fördő használata s az azzal járó dörzsölés kevés óra alatt megmentette a kolerabeteget, a mi nagyon is természetes, miután az által legkönnyebben lehet a testet izzadásba hozni, s a vérkeringésnek jó irányt adni. A hideg viz módszeres alkalmazásának mindenütt a legjobb sikere volt s a legbiztosabb gyógyszernek találtatott, mivel a viz külsőleg használtatik s már tulajdonságánál fogva is a bőr és sejtszövetek bénulását megakadályoztatja, s a dörzsölés által a vérkeringést a legrövidebb idő alatt rendes müködésbe hozza, s a kóranyagot, mely a vért megfertőzteti, a kigőzölgés által eltávolitja. Őrizkedni kell azonban a posványos s a tisztátalan állott, sőt még az iszapos folyó vizben való fördéstől is, mivel jelenleg is az iszapos folyó vizek mellett uralkodik a járvány. Midőn a tisztaság ajánltatik, a meghüléstől óvni kell magát mindenkinek, azért is a mostani hőségben izadtan nem kell akárminému fördőt használni. Ajánljuk a helybeli és vidéki közönségnek bent a városban a Telegdi fürdőjét, melynek szomszédságában a népkert üditő árnyékos helyül szolgál.

* **A hus ara** mától kezdve f. hó 22-ig következőleg állapittatott meg fontonkint: 20—21 kr. hatvanu. csapóu. külváros, kismesteru. s piaczu. 1. szék; 22 kr: piaczu. 5, 6, 7 ik sz. a. Fehér András féle házban, Stenczinger házban, rózsatéren, czeglédu. nváradu. s miklósu; 23: piaczu. 2, 3, 4 ik sz. székben, csapóu. 6 ik sz. a. Stenczingerházban, 7 és 9 sz. a. hagymatéren, rózsatéren, Telekiutczán s szentannán.

Délutáni posta.

— Pesti lapok irják, hogy Tisza Lajos miniszter tegnap Debreczenbe jött; itt mitsem tudunk róla.

— Dr. Rónai Jáczint János pozsonyi társas káptalani prépost s Rudolf trónörökös történelmi tanára szkodári czimzetes püspökké neveztetett ki.

— Budapesten a Károly-kaszárnyának országuti részén tüz ütött ki tegnap este, mikor ott is oly borzasztó szélvész dühöngött, mint Debreczenben; emiatt a kár igen jelentékeny.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLÁH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

Nyilttér.

Eladó ház.

Nagyujutczán a 1594. számu ház külső földével együtt, előnyös feltételek mellett eladó. — Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal.

415 3—6

HIRDETÉSEK.

Eladó lovak.

1) Egy sötét pej telivér 4 éves kancza, teljesen belovagolva, szelid, jó ugró igen jó paripa. Apja Loid Albert, anyja Charlotte. — 15 markos, hibátlan. Ára 450 frt.

2) Egy 12 éves sötét pej kancza paripa, teljesen belovagolva, 16 markos. Ára 500 frt.

3) Két hámos ló, jól betanitva, az egyik sürke, a másik deres, 15 markosok, 4 évesek. Apjuk Alpár. Áruk 500 frt.

Megtekinthetők bármikor Büd Sz.-Mihályon, gr. Desewffy Aurél istállójában, a nyiregyházi vasuti állomástól 2 órányira. —

440 2—3

Eladó vagy bérbe adó.

Debreczentől 2 órányira fekvő konyári sóstó fördő eladó, vagy 1874. jan. 1-től bérbe adandó.

Bővebb felvilágositást ad bérmentes levelekre Szügyben u. p. B.-Gyarmat Fáy Albert, vagy Debreczenben n. hatvanutcza 1445 sz. a.

Fáy Árpád.

432 2—3

Állandó gyári raktár
Női, férfi és gyermek szalmakalapokból és napernyőkből.

Nagyválaszték fekete és szines selyem, szőr, barege, gazir, creton, satén, piquet, jaconette és batist kelmékből.

Szathmáry Testvérek
nőidivat s ruhakészitési termében
Debreczenben.

A legdivatosabb ruhakelmék
Mantillák és felöltők
Szalma és csipke női kalapok,
napernyők.

Bécsben személyesen tett bevásárlásuk következtében már megérkeztek s ajánlják dusan berendezett divatraktárukat a nagyérdemü közönség szives figyelmébe.

Nőiruhák és felöltők saját ruhakészitési termünkben a legutóbbi párisi és berlini minták után gyorsan és jutányos árban készülnek.

Ruhakészitési termünk a felső tiszavidéki gazdasági egyesület kiállitásán női ruhákért, az első rendü dijjal, ezüst éremmel és első rendü dicsérő oklevéllel jutalmaztatott.

Árverési hirdetés.

A debreczeni királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, miszerint a felperes Bauer Antal mint a debr róm. kath. árvatartó intézet pénztárnoka részére alperes Kovács Dánieltől 1000 aft. tőke és járulékai erejéig lefoglalt ingatlan u. m. a debreczeni 2501. számu telekjegyzőkönyvben beiegyzett Széchenyiutczai 1817 sz. házas telek, kert és 16 hold 1100 □öl külső földnek alperest illető, s 13000 ftra becsült fele része az első árverési határidőben elnem kelvén, a második határidőben aug. hó 10-ik napján d. u. 3 órakor, a telekkövyi irodában, kiküldött törvényszéki jegyző Boruzs József által megtartandó árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek a következők:

1. Kikiáltási ár a becsérték, melynek 10 százaléka vagy is 1300 afrt az árverelni szándékozók által, a kiküldött áverelő kezéhez bánatpénzül leteendő.
2. Az ingatlan becsáron alól is eladatik.
3. A vételár 3 egyenlő részletben, és pedig a leütéstől számitva 1, 2 és 4 hónap alatt az árverés napjától fogva járó 6 százalék kamatával, fentirt telekkönyvi hatóságnál lefizetendő, a bánatpénz az utolsó részletbe tudatik.
4. A vevő a vett ingatlannak azonnal birtokába és használatába lép; tulajdonjoga azonban csak a vételár teljes lefizetése után fog hivatalból bekebeleztetni.
5. Vevő viseli az átirási kincstári dijat és a vett ingatlan után a leütéstől fogva eső mindennemü adó s egyéb terhet.
6. Ha vevő az árverési feltételeknek eleget nem tenne, a vett ingatlan bármely érdekelt fél kerelmére a p. t. r. t. 459. § értelmében vevő kárára és veszélyére ujabban kitüzendő s csak egyszeri árverésen becsáron alól is el fog adatni.

Kelt Debreczenben, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1873-ik évi jul. hó 4-dik napján tartott üléséből.

Zachariás Alajos
jegyző.

430 2—3

Arlejtési hirdetés.

Biharmegyében, Bagamér községében a református templom 7 öl magasságu tornyának fa-része ujból készitésére, és fehér bádoggal befedésére s villanyháritóval ellátására; továbbá 17 és fél öl hosszu és 6 öl széles templom test tetőzete ujra készitésére, czink vagy cserép fédélleli ellátására, mennyezet és 2 kar, 10 drb 9' magas 5 láb széles ablak elkészitésére s az egész templom fala bemeszelése és kijavitására árlejtési időül folyó évi julius 27-dike tüzetett ki; mire a vállalkozni kivánó szaképitőket tisztelettel meghivja

az egyházi elöljáróság.

412 1—3

Eladó ház.

Kispéterfián 748-ik sz. a. levő cseréppel fedett ház s külső ondódi szántó földje, minden órán kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó.

Értekezhetni iránta a tulajdonosok megbizottja Zivuska Ferencz ügyvéd urral (Széchenyiutczán 1805. sz. a.)

434 2—3

Debreczen, 1873. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában.

1873. V. évfolya
Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 ft 50
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10
Előfizetési pénz s minden közlemé
Főpiacz, Vecsey-ház földszin
szerkesztőségbe bérmentve külden
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkeres
déseben s a szerkesztőségnél. — Egyé
a postahivatalok utján.

Az örök béke.

** Nagy szó, a mit cikkü
lokára irtunk, s meglehet, hog
kor fogalmai szerint talán elle
is hord magában, mert hisze
felvilágosodott század tényei is
tatnak, hogy a világbéke csak
het örök, ha már az emberek
fából csinálni — vaskarikát.
Örök béke! Oly eszményk
után — buzgó imádság epede
rek ajakán.
De miként is lehet erre
épen most, midőn az összes e
fegyverben áll, s az emberi
görnyedve vannak nehány kor
lem ólomsulya alatt.
Az eszme felszinre hozásáb
alsóházát illeti az érdem; en
8-dikán tartott ülésén Richá
ványt terjesztett be a végett,
államok közt felmerülhető visz
egyenlitése nemzetközi
tott biróságra bizassék,
irtó háborut eltörüljék a földn
tatta szinéről.
Angol barátainknak volt b
ez inditványt 14 szótöbbséggel
Felesleges talán annak kif
nunk, a mit minden müvelt k
hogy e határozat által a mai k
követelményének lőn elégtétel
Minden nemesen érző sziv ha
dobog e szóra: az örök béke; m
véríség eszméje is ezáltal jutna
dalra.
Azonban ez csak kegyes
emelkedettebb lelküek részéről
az emberek gyarlók lesznek, s
kodók emberekből állanak, ad
szakát neked — örök béke!
Pedig nem most kezdődik
béke magasztos eszméjének
tása utáni vágy az emberekb
mióta a müveltség jótékony s
fuvta az emberi kebelből az
vadvirágait.
Régebben világintéző helye
látták ez eszmének igéit, de azo
zottak a kor rideg légkörében
Most már nem lehet taga
az emberiség, legalább a mü
mokban, kezd érni ez eszm
gadására. Ma már oda jutott
egy ember, bármily magas p
jon is az, nem merné elmonda
ról ama hirhedt szavakat, ho
állam én vagyok. S a köztársa
kulása arról tesz bizonyságot
született fejedelmek, kik élet
urai, önszeszélyökért nem ige
ják már egymásra a népeket.
A mi társadalmunkban
oly jelenségek, a melyek egye
mutatnak, hogy az „örök béke
idegen fogalom sem az alsó, sem
néposztályok körében.
Mi a nazarénizmus
ben némileg annak kifejezését l
a köznép megundorodva a hábo
től, alapitotta a nazarénus vallás
melynek egyik főelvéül azt
hogy a ki háboruban, vagy
embertársát megöli, az pokol
E fenyegetődzés a becsületes
ditásnak ugyan gyarló eszköz
tázhatlanul kitetszik belőle,
önzés mellett az örök b
vágy is van abban jelezve

TÁRCZA

SZÜLETÉS ÉS MÜVE

Regény négy kötetben

Irta Schwartz Mária

Harmadik rész

(Folytatás.)

Most gróf ur elmondtam m
kat, melyek kényszeritettek, hog
ajánlatát visszautasitsam. — N
hozzá tennem, hogy e nyilatko
gyorsan mint lehet, elutazni szán
Fogadja el D. kapitányt mi
akkor bármely időben elfoglalhat
A gróf darabig Valentint
után e szavakkal nyujtott neki k
— Ha névvel birt volna,
dogságát nem tehettem volna jo
Most mint becsületes embernek,
nagyrabecsülését adhatom. — Leg
tány az ön utóda.
— Még ma utánna küldök
Valentin.